

نقش میانجی‌گری نیازهای بنیادین روان‌شناختی در رابطه عملکرد خانواده با شادکامی در دانشجویان کارشناسی ساکن خوابگاه دانشگاه الزهرا*

The Mediating Role of Psychological Basic Needs in the Relationship between Family Functioning and Happiness among Students Living in Residence at Alzahra University

Fatemeh zarezardini
Zahra Hashemi
Abbas Abdollahi

فاطمه زارع زردینی**
زهرا هاشمی***
عباس عبداللهی****

Abstract

The purpose of this study was to investigate the mediating role of basic psychological needs in the relationship between family function and happiness. The research population consisted of all students living in the residence of Alzahra University in Tehran during 2019-2020. 300 of them were selected by convenience sampling method. The research method was descriptive-correlative type. In the present study, descriptive and inferential statistical methods were used to analyze the data, skewness and elongation were used to determine the normality of the data, and path analysis was used to evaluate the proposed model. The questionnaires used in this study were the short version of the Oxford Happiness Questionnaire (OHQ_SF), the Family Assessment Device (FAD), and the Psychological Basic Needs Questionnaire (BPNS). (SPSS 24 and AMOS 24 software were used. The results showed that all subscales of family functioning were significantly correlated with happiness. The proposed modified empirical model showed good fit indices. According to this model, family functioning (problem solving, family roles, affective responsiveness, affective involvement, behavioral control, general functioning) showed direct and indirect effects on happiness. In addition, basic psychological needs (autonomy, competence, relatedness) had a partial mediating role in the relationship between family functioning and happiness.

Keywords: Happiness, Family Functioning, Psychological Basic Need.

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، بررسی نقش میانجی‌گری نیازهای بنیادین روان‌شناختی در رابطه عملکرد خانواده با شادکامی بود. جامعه آماری این پژوهش را دانشجویان کارشناسی ساکن خوابگاه دانشگاه الزهرا (س) تهران تشکیل دادند که در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۳۹۸ مشغول به تحصیل بودند و از میان آن‌ها ۳۰۰ نفر به روش نمونه‌گیری دردسترس انتخاب شدند. روش پژوهش کاربردی و از نوع توصیفی-همبستگی بود. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی و استنباطی و برای تعیین نرمال بودن داده‌ها از کجی و کشیدگی و روش تحلیل مسیر برای ارزیابی مدل پیشنهادی استفاده شد. ابزارهای جمع‌آوری داده شامل ابزار سنجش عملکرد خانواده (FAD)، فرم کوتاه پرسشنامه شادکامی آکسفورد (OHQ_SF) و پرسشنامه نیازهای بنیادین روان‌شناختی (BPNS) بود. برای تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش از نرم‌افزار Spss 24 و Amos 24 استفاده شد. نتایج این پژوهش نشان داد تمامی خرده‌مقیاس‌های متغیر عملکرد خانواده همبستگی معناداری با شادکامی دارند. مدل تجربی اصلاح‌شده دارای شاخص‌های برازش مطلوب است. عملکرد خانواده (حل مسئله، نقش‌های خانوادگی، همراهی عاطفی، درگیری عاطفی، عملکرد عمومی خانواده، کنترل رفتاری) نیز اثر مستقیم و غیرمستقیم بر شادکامی دارد. علاوه‌براین، نیازهای بنیادین روان‌شناختی (خودمختاری، شایستگی و ارتباط) در رابطه بین عملکرد خانواده و شادکامی نقش میانجی‌گری سهمی دارد.

واژه‌های کلیدی: شادکامی، عملکرد خانواده، نیازهای بنیادین روان‌شناختی.

* این مقاله برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد نویسنده اول است.

** دانش‌آموخته کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه الزهرا، تهران، ایران
*** نویسنده مسئول: استادیار گروه روان‌شناسی تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه الزهرا، تهران، ایران
**** استادیار گروه مشاوره و راهنمایی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه الزهرا، تهران، ایران

مقدمه

شادکامی^۱ موضوع اصلی رویکرد روان‌شناسی مثبت‌نگر است (سلیگمن، ۲۰۰۲). آرگایل، مارتین و لو (۱۹۹۵) معتقدند وقتی از مردم پرسیده می‌شود منظور از شادمانی چیست؟ آن‌ها دو نوع پاسخ را مطرح می‌کنند: الف) حالات هیجانی مثبت مانند لذت^۲، ب) راضی بودن از زندگی به‌طور کلی یا از جنبه‌های مختلف؛ بنابراین به‌نظر می‌رسد شادمانی حداقل دو جزء اساسی (عاطفی و شناختی) دارد. به اعتقاد داینر (۱۹۸۴) هیجان‌های مثبت و منفی جنبه عاطفی شادکامی را در برمی‌گیرند و رضایت از زندگی جنبه شناختی شادکامی را تشکیل می‌دهد. آرگایل (۱۹۸۷) نیز شادی را وجود عواطف مثبت، سطح متوسط یا بالای رضایت از زندگی در دوره‌ای معین و نبود احساسات منفی مانند اضطراب و افسردگی تعریف کرده است.

با توجه به اهمیت شادکامی در میان دانشجویان به‌منزله نسلی سرنوشت‌ساز برای کشور، شناسایی پیش‌آیندهای شادکامی از اهمیت خاصی برخوردار است. در زندگی دانشجویی که معمولاً با زندگی در خوابگاه همراه است، جوانان به‌ویژه دختران در حساس‌ترین سال‌های زندگی از خانه و خانواده با تمام روابط عاطفی و معنوی جدا می‌شوند تا برای ادامه تحصیل به دانشگاه بپیوندند و این مسئله برای دانشجویان دختر اهمیت بیشتری دارد (سعیدی و اسماعیل‌زاده، ۱۳۸۹). زندگی در خوابگاه دانشجویی به دلیل دوری از خانواده، عهده‌دار شدن مسئولیت‌های متفاوت و انطباق با شرایط جدید انرژی ویژه‌ای را می‌طلبد تا دانشجو بتواند به رضایت درونی و شادکامی دست یابد (کریمی‌نوری، مکریمی، محمدی‌فرد و یزدانی، ۱۳۸۱). اگر دانشجویان شادکام باشند با رغبت بیشتری در دانشگاه حضور می‌یابند و در کنار تحصیل علم، ارزش‌های موردتوجه دانشگاه را نیز پاس می‌دارند (یعقوبیان، کجیاف و قمرانی، ۱۳۹۲).

منابع و عوامل مختلفی بر شادکامی اثر می‌گذارند. این عوامل می‌توانند تحت مجموعه عوامل روان‌شناختی، جسمانی، اجتماعی، اقتصادی، مذهبی و فرهنگی بحث شوند. آرگایل (۲۰۰۱) بر این باور است که خانواده یکی از قوی‌ترین پیوندهای ارتباط اجتماعی است و ابعاد گوناگون آن مانند تعداد اعضای خانواده، تحصیلات، درآمد، ساختار قدرت و همبستگی اعضای خانواده از تعیین‌کننده‌های شادکامی به‌شمار می‌آید؛ به همین دلیل در پژوهش حاضر، خانواده به‌عنوان پیش‌آیند شادکامی در نظر گرفته شد و به این منظور از مدل مک‌مستر^۳ (MMFF) از عملکرد خانواده استفاده شد (اپستاین، بالدوین و بیشاپ، ۱۹۸۳).

عملکرد خانواده یعنی توانایی خانواده برای محافظت از کل نظام خانواده به‌منظور هماهنگی با تغییرات ایجادشده در طول زندگی، حل کردن تعارض‌ها، همبستگی بین اعضا و موفقیت در الگوهای انضباطی، رعایت حدود بین افراد و اجرای مقررات و اصول حاکم بر نهاد خانواده. یکی از الگوهای مهم در زمینه بررسی عملکرد خانواده، مدل مک‌مستر از عملکرد خانواده است (طهرانی‌مقدم و شریعت‌باقری، ۱۳۹۷). این مدل براساس رویکرد سیستمی است و ساختار، سازمان‌دهی و چهارچوب تبادلی زناشویی را توصیف می‌کند

1. happiness

2. pleasure

3. Mc Master Model of Family Functioning (MMFF)

(رحیمی‌نژاد و پاک‌نژاد، ۱۳۹۳) و هفت بعد از خانواده شامل حل مسئله^۱، ارتباطات^۲، نقش‌های خانوادگی^۳، همراهی عاطفی^۴، درگیری عاطفی^۵، کنترل رفتاری^۶ و عملکرد عمومی خانواده^۷ را می‌سنجد. حل مسئله به توانایی یک خانواده برای برطرف کردن مشکلات در یک سطح اشاره دارد که عملکرد کارآمد خانواده را حفظ می‌کند. همراهی عاطفی بر ظرفیت اعضای خانواده در پاسخ‌دادن به هیجان‌ها و احساسات و نه به رفتارهای واقعی آن‌ها تأکید می‌کند و شامل دو نوع هیجان می‌شود؛ یکی هیجان‌های آرام شامل محبت، گرمی و دیگری هیجان‌های ناخوشایند شامل ترس، عصبانیت و غم. کنترل رفتار الگویی است که خانواده برای کنترل رفتار در سه زمینه مجزای زیر در پیش گرفته است. شرایط خطرناک جسمی، نیازهای روانی-زیستی و رفتار اجتماعی کردن شامل استانداردهایی برای جامعه‌پذیر شدن درون و بیرون خانواده است. عملکرد عمومی خانواده که یکی از نتایج پیشرفت و توسعه ابزار سنجش عملکرد خانواده (FAD)^۸ بود، کل ابعاد و عملکرد خانواده شامل سلامت عمومی یا آسیب‌شناسی را ارزیابی می‌کند (رایان، اپستاین، کیتنر، میلر و بیشاپ، ۲۰۰۵). ارتباطات به تبادل کلامی اطلاعات درون خانواده اشاره دارد. نقش‌های خانوادگی نیز الگوهای تکراری رفتار تعریف می‌شوند که افراد خانواده وظایفشان را انجام می‌دهند. بعد درگیری عاطفی به منزله درجه‌ای که به‌طور کلی خانواده به فعالیت‌ها و علایق افراد خانواده علاقه نشان می‌دهد و به میزانی که ارزش قائل می‌شود، تعریف می‌شود (میلر، رایان، کیتنر، بیشاپ و اپستاین، ۲۰۰۰).

پژوهش‌های داخلی و خارجی متعددی رابطه خانوادگی با شادکامی را تأیید کرده‌اند؛ برای قاسمی (۱۳۹۵) نشان داد بین ابعاد عملکرد خانواده و شادکامی رابطه معناداری وجود دارد و عملکرد خانواده توانایی پیش‌بینی‌کنندگی شادکامی را دارد. نتایج مطالعه طل، محبی، صادقی، یاسری، صبوری (۱۳۹۷) نشان داد از میان متغیرهای جمعیت‌شناختی، بعد خانواده با شادکامی دارای ارتباط معنادار است. بوتها و بویسن (۲۰۱۴) به این نتیجه رسیدند عملکرد بهتر خانواده به‌طور قوی با افراد شادتر و رضایت زندگی بیشتر مرتبط است. گرای، چامراتریتی رونغ، پاتاراوپیچ و پرامارت گول (۲۰۱۳) دریافتند کسانی که زمان کافی را با اعضای خانواده می‌گذرانند و سطح بالایی از عشق و ارتباط را با یکدیگر داشتند، شادکام‌تر بودند. براساس نتایج پژوهش‌های مالمیوارا و لتو (۲۰۱۳) ارتباطات خوب درون خانواده، پیش‌بینی‌کننده قوی در افزایش شادکامی است و عمدتاً روابط ضعیف درون خانواده، یک پیش‌بینی‌کننده قوی در کمبود شادکامی و افزایش افسردگی است. مطالعات دیگر نیز به نقش بارز و پرنفوذ خانواده بر شادکامی فرزندان اشاره کرده‌اند که از جمله آن می‌توان به صلحی و ایران‌دوست (۱۳۹۶)، بیات (۱۳۹۶)، صالح‌زاده، فلاحی و رحیمی (۱۳۹۶)، چاوشی، یزدی

1. problem solving
2. communication
3. family roles
4. affective responsiveness
5. affective involvement
6. behavior control
7. general functioning
8. family assessment device

و حسینیان (۱۳۹۷)، مارک، هولمن و گلدن (۲۰۰۹)، کومار و تای واری (۲۰۱۶)، موسوی‌مقدم، چراغی، سیدی و دوستی (۲۰۱۶) اشاره کرد.

عملکردهای خانواده ممکن است کاملاً متنوع است، اما کارکرد اصلی خانواده باید ارضای نیازهای فردی اعضای خانواده باشد (زاده‌محمدی و ملک‌خسروی، ۱۳۸۵). نیازهای روانی پایه، فطری هستند و همان‌طور که انسان‌ها با نیاز به آب و غذا به دنیا می‌آیند، با نیاز به خودمختاری، شایستگی و ارتباط نیز متولد می‌شوند (طهرانی‌مقدم و شریعت‌باقری، ۱۳۹۷). در همین باره شواهد تجربی از جمله مطالعات صفایی (۱۳۹۱)، قمری (۲۰۱۲) و فرید، رابنستین، دریانانی، اوبینو و آلوی (۲۰۱۶) نقش خانواده در ارضای نیازهای بنیادین روان‌شناختی را تأیید کرده‌اند. طهرانی‌مقدم و شریعت‌باقری (۱۳۹۷) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که با بهبود عملکرد خانواده، ارضای نیازهای روانی پایه افزایش می‌یابد؛ بنابراین تغییرات ارضای نیازهای روانی پایه یادگیرندگان از طریق مؤلفه‌های عملکرد خانواده پیش‌بینی‌پذیر هستند.

با توجه به اینکه پژوهش حاضر به دنبال چگونگی مکانیسم اثرگذاری متغیر عملکرد خانواده بر شادکامی است و با توجه به پژوهش‌ها، نظریه‌های پیشین و رویکردهای نظری پرداختن به نقش تفسیری و تبیینی نیازهای بنیادین روان‌شناختی^۱ در رابطه میان عملکرد خانواده با شادکامی مهم است. نظریه خودتعیین‌گری^۲ دسی و رایان (۲۰۰۰) سه نیاز روان‌شناختی به خودمختاری^۳، شایستگی^۴ و ارتباط^۵ را مطرح می‌کند. شایستگی نیازی روان‌شناختی است که برای دنبال کردن چالش‌های بهینه و تلاش لازم برای تسلط بر آن‌ها، انگیزش فطری تأمین می‌کند (ریو، ۱۳۹۶). نیاز به شایستگی عبارت است از میل به داشتن احساس مؤثر بودن در اثرگذاری بر محیط شخصی و توانایی دستیابی به پیامدهای ارزشمند (کراپ، ۲۰۰۵). نیاز به خودمختاری، نیاز به خودپیروی و داشتن احساس انتخاب در شروع کردن، نگهداری و تنظیم فعالیت‌هاست. خودمختاری زمانی اتفاق می‌افتد که افراد احساس کنند علت رفتارشان هستند؛ یعنی آن‌ها احساس اراده مطمئن در انتخاب‌هایشان دارند و قادر به عملکرد مطلوب هستند (فیلاک و شلدون، ۲۰۰۳).

ارتباط، نیاز به برقراری پیوند عاطفی و دلبستگی با دیگران است. تعامل با دیگران شرط کافی برای فعال کردن نیاز به ارتباط است، اما برای ارضای نیاز به ارتباط، فرد نیاز دارد مطمئن باشد پیوندهای اجتماعی با دیگران، اهمیت‌دادن و دوست‌داشتن را دربردارند (ریو، ۱۳۹۶). این نیازها به هم وابسته هستند؛ بدین معنا که ارتباط توأم با صمیمیت و پذیرش متقابل، موجب افزایش خودمختاری، احساس خودمختاری در انجام‌دادن تکالیف سبب افزایش شایستگی و افزایش شایستگی موجب احساس پذیرش و وابسته بودن به محیط و افراد می‌شود (اوردان و اسکونفلدر، ۲۰۰۶). مردم به دنبال اهداف، حوزه‌ها و روابطی هستند که به آن‌ها اجازه ارضای نیازهایشان را می‌دهد و سلامت روان‌شناختی نیازمند ارضای هر سه نیاز است (دسی و رایان، ۲۰۰۰).

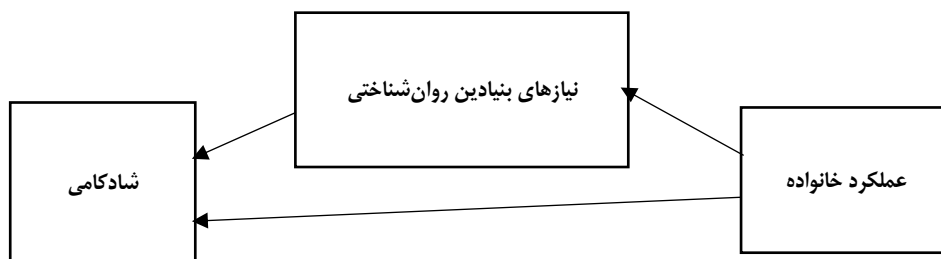
1. basic psychological need
2. self-determination theory
3. autonomy
4. competence
5. relatedness

همچنین پژوهش‌ها نشان می‌دهد ارضای نیازهای روانی پایه از طریق فرایندهای نظم‌دهی سبب انگیزش درونی و رفتار خودتعیین‌گر می‌شود که با عملکرد مؤثر فرد و بهزیستی روان‌شناختی او ارتباط دارد (دسی و رایان، ۲۰۰۰).

مرور شواهد تجربی نیز نشان می‌دهد ارضای نیازهای بنیادین روان‌شناختی در شادکامی و بهزیستی روان‌شناختی یادگیرندگان نقش مهمی دارد. به دلیل محدودبودن پژوهش‌ها و با توجه به اینکه روکا و گاگنی (۲۰۰۸) ادراک شایستگی را شبیه خودکارآمدی بندورا^۶ (۱۹۷۸) می‌دانند، از پژوهش‌هایی در این زمینه نیز استفاده شد؛ برای نمونه می‌توان به پژوهش‌های صفایی (۱۳۹۱)، فرخی و سبزی (۱۳۹۴)، گرجی (۱۳۹۵)، رشیدی‌کوچی، نجفی و محمدی‌فر (۱۳۹۶)، سپماز، دوگان، سپماز، تمیزل و دیلکتل (۲۰۱۲)، جانگ، کیم، ریو (۲۰۱۶)، فرید، رابنستین، دریانانی، اوبینو و آلوی (۲۰۱۶) اشاره کرد.

مطابق با نظریه خودتعیین‌گری، بافت اجتماعی بر میزان احساس فرد به خودمختاری، شایستگی و ارتباط با دیگران تأثیر می‌گذارد و ارضای نیازهای روان‌شناختی بر نتایج انگیزشی، شناختی و رفتاری تأثیر می‌گذارد (دسی و رایان، ۱۹۸۵). با توجه به تئوری خودتعیین‌گری و براساس پژوهش‌های مطرح‌شده فوق، اگرچه پژوهش‌های متعدد که جداگانه متغیرها را بررسی کرده‌اند، انجام شده است، پژوهشی که بتواند تمام متغیرهای فوق را در قالب یک مدل علی تبیین و بررسی کرده باشد، یافت نشد. از طرفی در این پژوهش‌ها از متغیر عملکرد خانواده که ابعاد مختلف خانواده را دربرداشته باشد، کمتر استفاده شده است؛ بنابراین این پژوهش درصدد است با الهام از نظریه خودتعیین‌گری، نقش میانجی‌گری نیازهای بنیادین روان‌شناختی را در رابطه عملکرد خانواده با شادکامی بیازماید. پژوهش حاضر از طریق فرضیه‌های زیر هدایت می‌شود:

۱. عملکرد خانواده و ابعاد آن بر شادکامی دانشجویان اثر مستقیم دارد.
 ۲. نیازهای بنیادین روان‌شناختی در رابطه بین عملکرد خانواده با شادکامی میانجی‌گری می‌کند.
- با توجه به هدف و فرضیه‌های تدوین‌شده برای پژوهش، مدل مفهومی به صورت شکل ۱ مشخص شده است.

شکل ۱. مدل پیشنهادی پژوهش

روش

جامعه آماری، نمونه و روش اجرای پژوهش

روش پژوهش از نوع کاربردی-توصیفی و به‌طور دقیق‌تر همبستگی از نوع تحلیل مسیر^۱ است. هدف این پژوهش سنجش ارتباط میان متغیرها در قالب یک مدل علی است. در این مدل، متغیر عملکرد خانواده به‌عنوان متغیر برون‌زا، متغیر نیازهای بنیادین روان‌شناختی به‌منزله متغیر میانجی و متغیرهای شادکامی به‌مثابه متغیر درون‌زا در نظر گرفته شدند. جامعه آماری شامل دانشجویان ساکن خوابگاه دانشگاه الزهرا (س) تهران در مقطع کارشناسی بودند که در نیمسال اول تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۹ مشغول به تحصیل بودند که براساس گفته کلاین (۲۰۰۵) تعداد ۳۰۰ نفر از آنان به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. کلاین برای مدل‌سازی معادلات ساختاری، ۲۰۰ نفر قابل قبول، ۳۰۰ نفر مناسب و بیش از ۵۰۰ نفر را خیلی خوب می‌داند. به‌منظور جمع‌آوری اطلاعات، پژوهشگر در ماه‌های آذر و دی ۱۳۹۸ پس از هماهنگی با سرپرست خوابگاه برای اطمینان از حضور تمامی اعضای اتاق ساعت ۲۱ تا ۲۳ شب به خوابگاه موردنظر مراجعه کرد و پرسشنامه‌ها در میان اعضای حاضر در اتاق که مایل به پرکردن پرسشنامه‌ها بودند، توزیع شد. سپس از آن‌ها خواسته شد با توجه به بی‌نام‌بودن و محرمانه‌ماندن پرسشنامه‌ها با صداقت و اطمینان خاطر به سؤالات پاسخ دهند. بعد از حدود یک ساعت پرسشنامه‌ها جمع‌آوری شدند.

ابزار سنجش

پرسشنامه ابزار سنجش عملکرد خانواده^۲ (FAD)

این مقیاس را اپستاین، بالدوین و بیشاپ در سال ۱۹۸۳ و با عنوان توصیف مدل مک‌مستر از عملکرد خانواده (MMFF) تدوین کرده‌اند. این مقیاس ۶۰ گویه دارد و شامل ۷ مقیاس است که ۶ بعد خانوادگی شامل حل مسئله (۶ گویه)، ارتباطات (۷ گویه)، نقش‌ها (۹ گویه)، درگیری عاطفی (۸ گویه)، همراهی عاطفی (۸ گویه) و کنترل رفتار (۹ گویه) و ۱ بعد عملکرد کلی خانواده (۱۳ گویه) را می‌سنجد. مقیاس این پرسشنامه از نوع لیکرت است و در طیف ۱ تا ۴ (کاملاً مخالفم=۴، مخالفم=۳، موافقم=۲ و کاملاً موافقم=۱) رتبه‌بندی می‌شود.

زاده‌محمدی و ملک‌خسروی (۱۳۸۵) پژوهشی درباره ویژگی روان‌سنجی این پرسشنامه انجام دادند؛ به این منظور ۴۹۴ نفر از مادران دانش‌آموزان مدارس ابتدایی شهر تهران این پرسشنامه را تکمیل کردند. پس از جمع‌آوری داده‌ها ضریب آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۰/۹۴ و برای خرده‌مقیاس‌های حل مسئله ۰/۷۲، ارتباطات ۰/۷۰، نقش ۰/۷۱، درگیری عاطفی ۰/۷۳، همراهی عاطفی ۰/۷۱، کنترل رفتار ۰/۶۶ و برای کارکرد عمومی خانواده ۰/۸۲ گزارش کردند. قمری و خوشنام (۱۳۹۰) ضریب آلفای کرونباخ

1. path analysis

2. Family Assessment Device (FAD)

خرده‌مقیاس‌های حل مسئله ۰/۶۱، ارتباطات ۰/۳۸، نقش ۰/۷۲، همراهی عاطفی ۰/۶۴، درگیری عاطفی ۰/۶۵، کنترل رفتار ۰/۶۱ و عملکرد کلی ۰/۸۱ و همچنین برای کل مقیاس ۰/۹۲ به‌دست آورده‌اند. یوسفی (۱۳۹۱) ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۳ و ضریب دونیمه‌کردن ۰/۸۲ را برای این مقیاس گزارش کرده و روایی این پرسشنامه را نیز تأیید کرده است. در پژوهش حاضر نیز برای سنجش پایایی از آلفای کرونباخ استفاده شد که ضریب پایایی برای زیرمقیاس حل مسئله ۰/۷۱، ارتباطات ۰/۶۵، نقش‌ها ۰/۶۵، درگیری عاطفی ۰/۷۶، همراهی عاطفی ۰/۷۹، کنترل رفتار ۰/۵۴ و عملکرد کلی خانواده ۰/۸۱ به‌دست آمد. همچنین ضریب پایایی برای کل مقیاس نیز ۰/۹۳ محاسبه شد.

پرسشنامه نیازهای بنیادین روانی^۱ (BPNS)

برای اندازه‌گیری این متغیر از مقیاس نیازهای بنیادین روانی گاردیا، دسی و رایان (۲۰۰۰) استفاده شد. این مقیاس از ۲۱ گویه تشکیل شده است که سه نیاز روان‌شناختی خودمختاری (۷ گویه)، شایستگی (۶ گویه) و ارتباط (۸ گویه) را می‌سنجد. گویه‌ها براساس طیف لیکرت پنج‌درجه‌ای از ۱ تا ۵؛ کاملاً مخالفم=۱، مخالفم=۲، نظری ندارم=۳، موافقم=۴، کاملاً موافقم=۵ رتبه‌بندی شده‌اند. نمره‌های پرسشنامه در دامنه ۱۴۷-۲۱ قرار دارند.

لواسانی، خضری‌آذر، صالح‌نجفی و مالکی (۱۳۹۶) آلفای کرونباخ این مقیاس را به‌ترتیب برای خودمختاری، شایستگی و ارتباط ۰/۶۷، ۰/۷۳، ۰/۶۵ گزارش کرده‌اند. همچنین با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی، روایی این ابزار را تأیید کرده‌اند. ضریب پایایی به روش آلفای کرونباخ محاسبه‌شده توسط محقق برای مؤلفه‌های نیاز به خودمختاری ۰/۷۸، نیاز به شایستگی ۰/۶۹ و نیاز به ارتباط ۰/۶۸ است.

فرم کوتاه پرسشنامه شادکامی آکسفورد^۲ (OHQ-SF)

فرم کوتاه پرسشنامه شادکامی آکسفورد ۸ سؤال دارد که هیلز و آرگایل (۲۰۰۲) به‌منظور ارزیابی میزان شادی به‌عنوان سازه‌ای تک‌بعدی با ۸ گویه طراحی کرده‌اند. پاسخ‌گویی به سؤال‌ها براساس طیف لیکرت پنج‌گزینه‌ای از ۱ تا ۵، کاملاً مخالفم=۱، مخالفم=۲، نظری ندارم=۳، موافقم=۴، کاملاً موافقم=۵ رتبه‌بندی می‌شوند. نمره‌گذاری سؤالات ۱، ۴ و ۸ معکوس است. نمره‌های پرسشنامه در دامنه ۴۸-۸ قرار دارد و نمره‌های بالاتر در این مقیاس نشان‌دهنده میزان شادی بیشتر است. آلفای کرونباخ پرسشنامه ۰/۶۹ گزارش شده است. همچنین ضریب اعتبار این آزمون را کروز، لوییز و گوکین (۲۰۰۶) به روش بازآزمایی در زمان اول ۰/۷۰ و در زمان دوم ۰/۶۴ به‌دست آورده‌اند. پژوهش‌های انجام‌شده در ایران تأییدکننده روایی و پایایی این آزمون است. دهشیری، اکبری بلوطینگان، نجفی و مقدم‌زاده (۱۳۹۴) ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه را با ۰/۷۱ به‌دست آورده‌اند. همچنین روایی فرم کوتاه پرسشنامه شادکامی آکسفورد را نیز مناسب گزارش

1. Basic Psychological Needs Scale (BPNS)

2. Oxford Happiness Questionnaire-Short Form (OHQ-SH)

کرده‌اند. در پژوهش حاضر برای سنجش پایایی ضریب آلفای کرونباخ $0/64$ محاسبه شد.

روش تجزیه و تحلیل اطلاعات

به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها و همچنین دستیابی به اهداف پژوهش و پاسخ به فرضیه‌های آن، از روش‌های آمار توصیفی و استنباطی مانند میانگین، انحراف معیار و ضریب همبستگی ساده میان متغیرها و آزمون هم‌خطی استفاده شد. روش‌های آلفای کرونباخ، برای تعیین پایایی و روایی ابزار، کجی و کشیدگی برای تعیین نرمال بودن داده‌ها و روش تحلیل مسیر از طریق بوت‌استرپ برای ارزیابی مدل پیشنهادی به‌کار برده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش، از نرم‌افزار کامپیوتری SPSS 24 و AMOS 24 استفاده شد.

یافته‌ها

شرکت‌کنندگان این پژوهش ۳۰۰ نفر از دانشجویان دختر مشغول به تحصیل در رشته‌های علوم انسانی، علوم پایه، فنی و مهندسی، هنر، زبان و تربیت‌بدنی مقطع کارشناسی و ساکن خوابگاه دانشگاه الزهراء تهران هستند. سن آزمودنی‌ها بین ۱۹ تا ۲۲ با میانگین $20/55$ ($SD=1/25$) است. در جدول ۱ شاخص‌های توصیفی متغیرها شامل میانگین، نمرات انحراف معیار و کجی و کشیدگی برای هر متغیر به‌طور جداگانه ارائه شده است.

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف معیار	کجی	کشیدگی
حل مسئله	۱۷/۲۶	۲/۶۱	-۰/۴۴	۰/۵۵
ارتباطات	۱۹/۸۴	۲/۷۷	-۰/۲۱	۰/۷۶
نقش	۲۴/۲۶	۳/۲۸	۰/۰۶	۰/۳۳
همراهی عاطفی	۲۲/۴۵	۳/۸۵	-۰/۳۵	۰/۳۸
درگیری عاطفی	۲۲/۸۰	۳/۶۵	-۰/۴۲	۰/۷۷
کنترل رفتار	۲۵/۳۰	۳/۲۴	۰/۰۱	۰/۵۸
عملکرد عمومی خانواده	۳۶/۵۴	۵/۴۷	-۰/۲۸	۰/۱۳
خودمختاری	۲۴/۷۹	۴/۸۳	-۰/۴۵	-۰/۱۲
شایستگی	۲۱/۱۴	۳/۷۱	-۰/۲۰	-۰/۰۴
ارتباط	۲۸/۷۷	۴/۳۳	-۰/۲۱	-۰/۲۷
شادکامی	۲۸/۷۷	۴/۴۸	-۰/۱۴	۰/۲۵

از آنجا که در همه متغیرها مقدار ضریب چولگی و کشیدگی در بازه ۲ و ۲- قرار دارد، فرض نرمال بودن متغیرها برای آزمون متغیرهای پژوهش برقرار است. در جدول ۲، ضرایب همبستگی متغیرهای پژوهش ارائه شده است.

جدول ۲. ضرایب همبستگی متغیرهای پژوهش

۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	
							۱	۱. حل مسئله
						۱	۰/۵۶**	۲. ارتباطات
					۱	۰/۵۰**	۰/۵۶**	۳. نقش
			۱	۰/۵۵**	۰/۶۶**	۰/۶۰**	۰/۴۲**	۴. همراهی عاطفی
		۱	۰/۶۶**	۰/۵۳**	۰/۵۰**	۰/۴۲**	۰/۴۲**	۵. درگیری عاطفی
	۱	۰/۵۹**	۰/۶۴**	۰/۴۶**	۰/۵۴**	۰/۳۵**	۰/۴۶**	۶. کنترل رفتاری
	۱	۰/۵۹**	۰/۶۴**	۰/۷۰**	۰/۶۷**	۰/۵۷**	۰/۶۶**	۷. عملکرد عمومی
۱	۰/۴۷**	۰/۳۵**	۰/۳۳**	۰/۳۳**	۰/۴۵**	۰/۳۳**	۰/۴۵**	۸. شادکامی

موارد بدون ستاره غیرمعنادار است. $P < 0.05$ * $P < 0.01$ **

با توجه به جدول ۲ نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون نشان می‌دهد حل مسئله با شادکامی ($r=0.45$)، ارتباطات با شادکامی ($r=0.33$)، نقش با شادکامی ($r=0.45$)، همراهی عاطفی با شادکامی ($r=0.32$)، درگیری عاطفی با شادکامی ($r=0.34$)، کنترل رفتاری با شادکامی ($r=0.35$) و عملکرد عمومی با شادکامی ($r=0.47$) رابطه مثبت و معنادار دارند.

به منظور پاسخ‌گویی به فرضیه‌های پژوهش از روش تحلیل مسیر به روش خودگردان‌سازی^۱ استفاده شد که نتایج آن در ادامه آمده است. قبل از انجام تحلیل مسیر، مفروضه‌های آن بررسی شد. خطی بودن رابطه متغیرها از طریق نمودار پراکندگی، نبود هم‌خطی چندگانه از طریق پارامتر تحمل^۲ (بزرگ‌تر از ۰/۴) و شاخص تورم واریانس^۳ (VIF) (کوچک‌تر از ۲/۵) و استقلال خطاها از طریق آماره دوربین واتسون (۱/۷۹) محاسبه شد و نتایج تأییدکننده مفروضه‌ها بود.

در ادامه نتایج تحلیل مسیر در دو مرحله ذکر شده است:

۱. بررسی مدل مستقیم اثر عملکرد خانواده بر شادکامی

۲. بررسی مدل میانجی اثر عملکرد خانواده بر شادکامی با میانجی‌گری نیازهای بنیادین روان‌شناختی

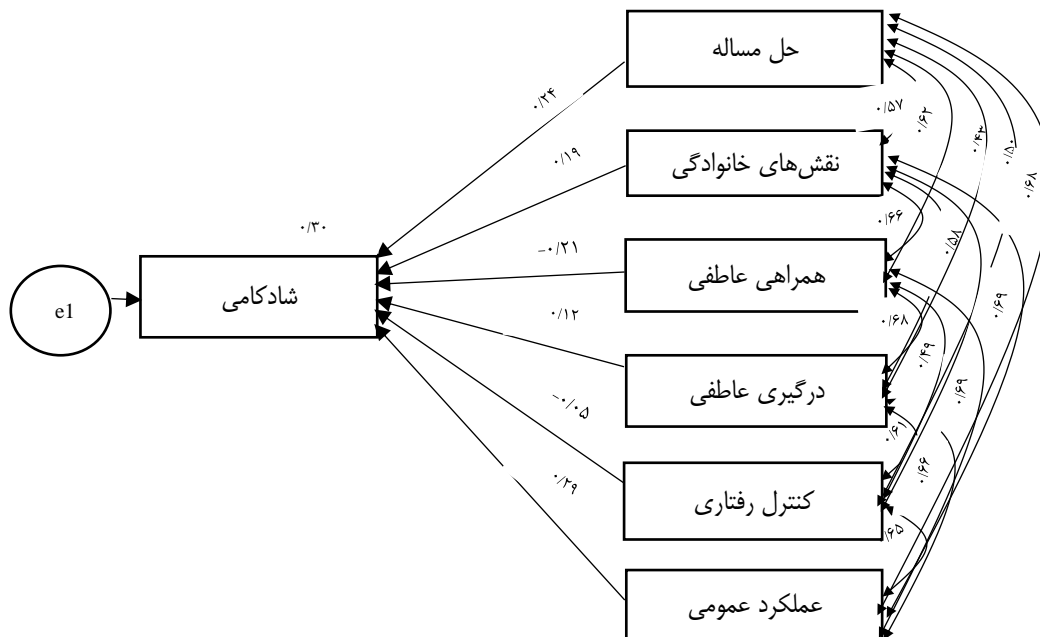
شاخص‌های برازش نیکویی برازش مربوط به مدل مستقیم عملکرد خانواده بر شادکامی پس از حذف مسیرهای غیرمعنادار (متغیر ارتباطات از مؤلفه‌های عملکرد خانواده به دلیل معنادار نبودن از مدل مستقیم عملکرد خانواده بر شادکامی حذف شد) در جدول ۳ ارائه شده است.

1. bootstrapping
2. tolerance factor
3. variance inflation factor

جدول ۳. شاخص‌های نیکویی برازش مدل مستقیم اثر عملکرد خانواده بر شادکامی

NFI	CFI	TLI	RMSEA	AGFI	GFI	X^2/D	X^2	مدل مستقیم
۰/۸۵۳	۰/۸۶۲	۰/۶۸۸	۰/۱۹۵	۰/۶۹۸	۰/۸۹۰	۱۲/۴۱۰	۲۴۸/۲۰۴	

همان‌طور که در جدول ۳ مشاهده می‌شود، به ترتیب شاخص کای اسکوتر، کای اسکوتر هنجارشده (بالاتر از ۵)، نیکویی برازش^۱، نیکویی برازش اصلاح‌شده^۲، توکر لوییس^۳، برازش تطبیقی^۴ و برازش هنجارشده^۵ I (پایین‌تر از ۰/۹) و ریشه میانگین مربعات خطای برآورد^۶ (بالاتر از ۰/۸) نشان‌دهنده برازش نامطلوب مدل مستقیم است. در شکل ۲ مدل مستقیم اثر عملکرد خانواده بر شادکامی آمده است (متغیر ارتباطات از مؤلفه‌های عملکرد خانواده به دلیل غیرمعنادار بودن از مدل حذف شده است).

شکل ۲. مسیر اصلاح‌شده رابطه عملکرد خانواده و شادکامی

1. goodness of fit index
2. adjusted goodness of fit index
3. tucker lewis index
4. comparative fit index
5. normed fit index
6. root mean square error of approximation

با توجه به شکل ۲ میزان واریانس تبیین‌شده شادکامی در مدل اثر عملکرد خانواده بر شادکامی ۳۰ درصد بوده است. در ادامه ضرایب اثرات مستقیم مربوط به مدل مستقیم عملکرد خانواده بر شادکامی در جدول ۴ آمده است.

جدول ۴. برآورد ضرایب اثرات مستقیم مدل مستقیم اثر عملکرد خانواده بر شادکامی

مسیرها	برآورد استاندارد	T	P	حد پایین	حد بالا
به روی شادکامی از					
حل مسئله	۰/۲۲۷	۳/۱۲۷	۰/۰۰۱	۰/۰۹۲	۰/۳۶۳
عملکرد عمومی	۰/۲۸۷	۳/۲۰۱	۰/۰۰۲	۰/۱۲۱	۰/۴۴۳
همراهی عاطفی	-۰/۲۳۷	-۲/۸۲۵	۰/۰۱۵	-۰/۴۲۸	-۰/۰۴۷
نقش	۰/۱۸۱	۲/۵۵۱	۰/۰۲۵	۰/۰۲۹	۰/۳۲۸

فرضیه اول عملکرد خانواده بر شادکامی اثر مستقیم دارد. براساس داده‌های جدول ۴ اثر مستقیم متغیرهای عملکرد خانواده بر شادکامی از قبیل حل مسئله ($\beta=۰/۲۲۷, T=۳/۱۲۷, P<۰/۰۵$)، عملکرد عمومی ($\beta=۰/۲۸۷, T=۳/۲۰۱, P<۰/۰۵$) و نقش ($\beta=۰/۱۸۱, T=۲/۵۵۱, P<۰/۰۵$) مثبت و معنادار و همراهی عاطفی ($\beta=-۰/۲۳۷, T=-۲/۸۲۵, P<۰/۰۵$) منفی و معنادار است؛ بنابراین فرضیه اول تأیید می‌شود.

برای بررسی مدل میانجی اثر عملکرد خانواده بر شادکامی با میانجی‌گری نیازهای بنیادین روان‌شناختی، ابتدا برازندگی الگوی اصلی مدل میانجی اثر عملکرد خانواده بر شادکامی با میانجی‌گری نیازهای بنیادین روان‌شناختی بررسی شد. گفتنی است به‌منظور ارتقای برازندگی الگوی مدل میانجی، مسیرهای غیرمعنادار حذف و برخی شاخص‌های اصلاحی AMOS نسخه ۲۴ اعمال شد. جدول ۵ مقایسه شاخص‌های نیکویی برازش مدل مستقیم و مدل میانجی را نشان می‌دهد.

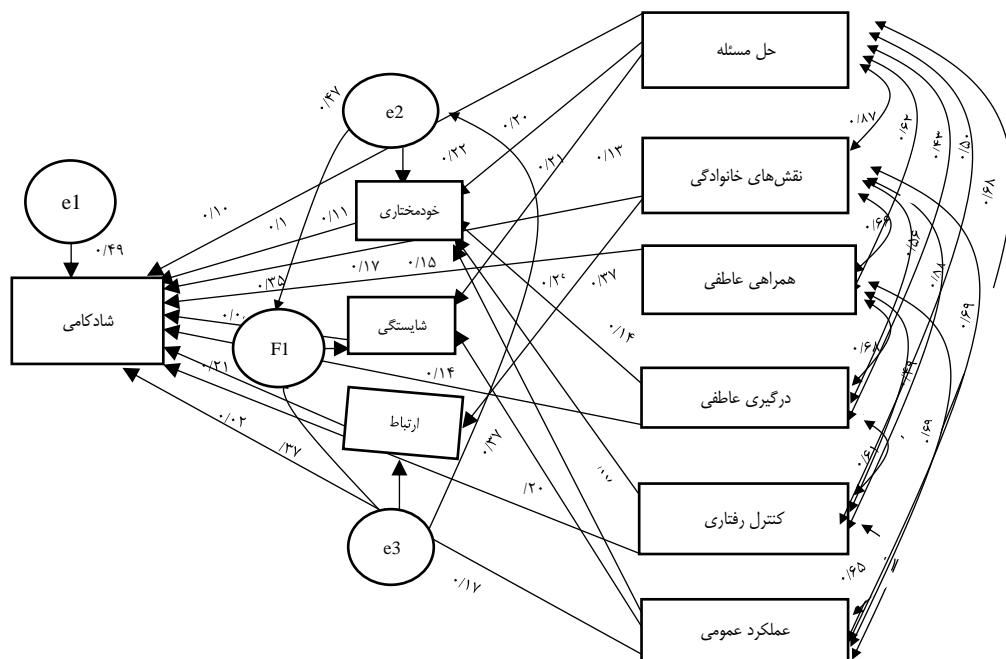
جدول ۵. مقایسه شاخص‌های نیکویی برازش مدل مستقیم و مدل میانجی برای مدل اثر عملکرد خانواده بر

شادکامی با میانجی‌گری نیازهای بنیادین روان‌شناختی

NFI	CFI	TLI	RMSEA	AGFI	GFI	X ² /DF	X ²	
۹۷۸/۰	۹۸۴/۰	۹۳۶/۰	۰۸۸/۰	۸۸۵/۰	۹۷۷/۰	۳۳۲/۳	۶۵۴/۳۶	مدل میانجی
۸۵۳/۰	۸۶۲/۰	۶۸۸/۰	۱۹۵/۰	۶۹۸/۰	۸۹۰/۰	۴۱۰/۱۲	۲۰۴/۲۴۸	مدل مستقیم

همان‌طور که در جدول ۵ مشاهده می‌شود، به‌ترتیب آماره کای اسکوتر، کای اسکوتر بهنجار (پایین‌تر از ۵)، نیکویی برازش اصلاح‌شده، توکر لوییس، برازش تطبیقی و برازش هنجار شده (بالا‌تر از ۰/۹) و ریشه میانگین

مربعات خطای برآورد A (پایین‌تر از ۰/۸) نشان‌دهندهٔ برازش مطلوب مدل میانجی است. نتایج مقایسهٔ شاخص‌های برازش از طریق الگوی تحلیل مسیر نشان می‌دهد شاخص‌های برازش برای مدل میانجی بهتر از مدل مستقیم است. در ادامه شکل ۳ مسیر رابطهٔ عملکرد خانواده و شادکامی با میانجی‌گری نیازهای بنیادین روان‌شناختی را پس از حذف مسیرهای غیرمعنادار و اعمال شاخص‌های اصلاحی AMOS نسخهٔ ۲۴ نشان می‌دهد.

شکل ۳. مسیر اصلاح‌شدهٔ رابطهٔ عملکرد خانواده و شادکامی با میانجی‌گری نیازهای بنیادین روان‌شناختی

با توجه به شکل ۳ میزان واریانس تبیین‌شدهٔ شادکامی در مدل عملکرد خانواده با میانجی‌گری نیازهای بنیادی روان‌شناختی ۴۹ درصد بوده است که در مقایسه با مدل مستقیم، با افزودن متغیر میانجی میزان تبیین واریانس متغیر درون‌زا (شادکامی) حدود ۱۹ درصد افزایش می‌یابد. در ادامه به منظور تعیین نوع متغیر میانجی، جداول بوت‌استرپ ۶، ۷ و ۸ که براساس سه متغیر میانجی یعنی خودمختاری، شایستگی و ارتباط است، ارائه می‌شود و در هر جدول براساس متغیر میانجی مربوط، اثرات مستقیم استاندارد مدل مستقیم و مدل میانجی با هم مقایسه و نتایج ارائه می‌شوند.

جدول ۶. آزمون میانجی‌گری برای متغیر میانجی ارتباط

اثرات	فاصله اطمینان ۹۵/۰		برآورد بوت‌استرپ		متغیر وابسته	متغیر مستقل
	حد بالا	حد پایین	خطای استاندارد	برآورد استاندارد		
مدل مستقیم	۳۳۸/۰	۰۲۹/۰	۰۷۷/۰	*۱۸۱/۰	شادکامی	نقش
مدل میانجی	۲۵۴/۰	۰۲۰/۰-	۰۷۰/۰	۱۲۵/۰	شادکامی	نقش

*P<۰/۰۵

جدول ۷. آزمون میانجی‌گری برای متغیر میانجی خودمختاری

اثرات	فاصله اطمینان ۹۵/۰		برآورد بوت‌استرپ		متغیر وابسته	متغیر مستقل
	حد بالا	حد پایین	خطای استاندارد	برآورد استاندارد		
مدل مستقیم	۴۴۳/۰	۱۲۱/۰	۰۸۳/۰	*۲۸۷/۰	شادکامی	عملکرد عمومی
	۳۶۳/۰	۰۹۲/۰	۰۶۹/۰	*۲۲۷/۰	شادکامی	حل مسئله
	۰۹۱/۰	۱۶۸/۰-	۰۶۵/۰	۰۴۲/۰-	شادکامی	کنترل رفتاری
	۲۷۵/۰	۰۳۲/۰-	۰۷۸/۰	۱۱۸/۰	شادکامی	درگیری عاطفی
مدل میانجی	۳۷۱/۰	۰۶۶/۰	۰۷۹/۰	*۲۲۰/۰	شادکامی	عملکرد عمومی
	۲۸۲/۰	۰۱۱/۰	۰۶۹/۰	*۱۴۷/۰	شادکامی	حل مسئله
	۱۳۴/۰	۱۰۳/۰-	۰۶۱/۰	۰۱۴/۰	شادکامی	کنترل رفتاری
	۱۵۲/۰	۱۴۱/۰-	۰۷۶/۰	۰۰۲/۰	شادکامی	درگیری عاطفی

*P<۰/۰۵

جدول ۸. آزمون میانجی‌گری برای متغیر میانجی شایستگی

اثرات	فاصله اطمینان ۹۵/۰		برآورد بوت‌استرپ		متغیر وابسته	متغیر مستقل
	حد بالا	حد پایین	خطای استاندارد	برآورد استاندارد		
مدل مستقیم	۴۴۳/۰	۱۲۱/۰	۰۸۳/۰	*۲۸۷/۰	شادکامی	عملکرد عمومی
	۳۶۳/۰	۰۹۲/۰	۰۶۹/۰	*۲۲۷/۰	شادکامی	حل مسئله
مدل میانجی	۳۳۱/۰	۰۳۸/۰	۰۷۵/۰	*۱۸۵/۰	شادکامی	عملکرد عمومی
	۲۴۱/۰	۰۱۷/۰-	۰۶۵/۰	۱۰۷/۰	شادکامی	حل مسئله

*P<۰/۰۵

فرضیه دوم نیازهای بنیادین روان‌شناختی در رابطه عملکرد خانواده با شادکامی میانجی‌گری می‌کند. یکی از روش‌های رایج برای آزمون متغیر میانجی، روش خودگردان‌سازی است. با استفاده از این روش می‌توان

انواع متغیر میانجی را در رابطه بین متغیر پیش‌بین و ملاک مشخص کرد. این متغیرها عبارت‌اند از میانجی کامل، میانجی جزئی و اثر غیرمستقیم. اگر رابطه بین متغیر، متغیر مستقل و وابسته معنادار بود و با اضافه‌شدن متغیر میانجی، رابطه بین متغیر مستقل و وابسته معنادار نبود، میانجی به‌صورت کامل است. اگر رابطه بین متغیر مستقل و وابسته معنادار بود و با اضافه‌شدن متغیر میانجی رابطه بین متغیر مستقل و وابسته باز معنادار، ولی ضریب بتا کاهش یافته بود، میانجی به‌صورت جزئی است (عبداللهی و طاهری، ۱۳۹۸).

به‌منظور تعیین نوع متغیر میانجی، براساس متغیر میانجی یعنی نیازهای بنیادین روان‌شناختی که سه مؤلفه دارد، سه جدول بوت‌استرپ ارائه می‌شود و در هر جدول براساس متغیر میانجی مربوط یعنی خودمختاری، شایستگی و ارتباط اثرات مستقیم استاندارد مدل مستقیم و مدل میانجی با هم مقایسه و نتایج گزارش می‌شوند.

جدول بوت‌استرپ ۶ نشان می‌دهد، متغیر ارتباط در رابطه بین نقش با شادکامی به‌صورت کامل میانجی‌گری می‌کند (اثر میانجی = $0/056$ ، $P < 0/05$). جدول بوت‌استرپ ۷ نشان می‌دهد، متغیر خودمختاری در رابطه بین عملکرد عمومی خانواده با شادکامی به‌صورت جزئی میانجی‌گری می‌کند (اثر میانجی = $0/067$ ، $P < 0/05$). متغیر خودمختاری در رابطه بین حل مسئله با شادکامی نیز به‌صورت جزئی میانجی‌گری می‌کند (اثر میانجی = $0/080$ ، $P < 0/05$). همچنین نتایج نشان می‌دهد، متغیر خودمختاری در رابطه بین کنترل رفتاری با شادکامی به‌صورت غیرمستقیم (اثر میانجی = $-0/056$ ، $P < 0/05$) و متغیر خودمختاری در رابطه بین درگیری عاطفی با شادکامی نیز به‌صورت غیرمستقیم میانجی‌گری می‌کند (اثر میانجی = $0/116$ ، $P < 0/05$). درنهایت نتایج جدول بوت‌استرپ ۸ نشان می‌دهد، متغیر شایستگی در رابطه بین عملکرد عمومی خانواده با شادکامی به‌صورت جزئی میانجی‌گری می‌کند (اثر میانجی = $0/103$ ، $P < 0/05$) و همچنین متغیر شایستگی در رابطه بین حل مسئله با شادکامی به‌صورت کامل میانجی‌گری می‌کند (اثر میانجی = $0/116$ ، $P < 0/05$). با توجه به نتایج ذکرشده فرضیه ۳ تأیید می‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر بررسی نقش میانجی‌گری نیازهای بنیادین روان‌شناختی در رابطه بین عملکرد خانواده با شادکامی در دانشجویان کارشناسی ساکن خوابگاه دانشگاه الزهراء بود. نتایج بررسی فرضیه اول پژوهش نشان داد از میان ابعاد عملکرد خانواده، حل مسئله، نقش و عملکرد عمومی خانواده بر شادکامی اثر مستقیم و معنادار و همراهی عاطفی بر شادکامی اثر منفی و معنادار دارد. نتایج این یافته با پژوهش بیرامی، هاشمی، علائی، عبداللهی عدلی‌انصار (۱۳۸۸)، قمری و خوشنام (۱۳۹۰) و چاوشی، یزدی و حسینیان (۱۳۹۷) هم‌خوانی دارد. آن‌ها بیان می‌کنند وقتی اعضای خانواده بتوانند مشکلات خود را بهتر حل‌وفصل و رفتار خود را مدیریت کنند، شادکامی آنان بیشتر خواهد بود.

درباره اثر مستقیم مؤلفه نقش بر شادکامی می‌توان بیان کرد که خانواده‌های دارای عملکرد بهتر مایل

هستند از داشتن الگوهای نقش مثبت برای ایجاد روابط سود ببرند (کشاورز و وفاییان، ۱۳۸۶). روشن بودن نقش‌ها و انتظارات و مسئولیت‌ها نه‌تنها با رضایت درونی و شادکامی ارتباط دارد، بلکه از تعارضات احتمالی ناشی از میهم‌بودن نقش‌ها و انتظارات نیز جلوگیری می‌کند. هم‌سو با این نتایج بیرامی و همکاران (۱۳۸۸)، قمری و خوشنام (۱۳۹۰) چاوشی، یزدی و حسینیان (۱۳۹۷) بیان می‌کنند هر اندازه اعضای خانواده ایفای نقش بهتری داشته باشند و وظایف خود را بهتر انجام دهند، شادکامی آنان بیشتر خواهد بود. صالح‌زاده، فلاحی و رحیمی (۱۳۹۶) نیز به این نتیجه رسیدند که وقتی اعضای خانواده به مسئولیت‌ها و وظایف خانوادگی خود عمل می‌کنند، تعاملات بهتری صورت می‌گیرد. همچنین از سردرگمی اعضا پیشگیری و در نتیجه رضایتمندی و شادکامی افراد بیشتر می‌شود.

در تبیین پیش‌بینی‌کنندگی شادکامی از طریق مؤلفه عملکرد عمومی خانواده می‌توان گفت یک خانواده پهنجار خانواده‌ای است که با ساختاری منسجم برای رشد و رفاه اعضای خود عمل می‌کند و می‌تواند به‌طور پویا با عوامل نوبه‌نوشونده محیطی، تعامل برقرار کند و با آن‌ها انطباق یابد؛ بدون اینکه در این میان دچار تنش شود و افراد خانواده در این فرایند از خود علائم مرضی بروز ندهند (موسوی، ۱۳۸۲ به نقل از زاده‌محمدی و ملک‌خسروی، ۱۳۸۵). در واقع آنچه در خانواده دانشجویان اتفاق می‌افتد و چگونگی کارکرد آن در انعطاف‌پذیری و انطباق‌یافتن با شرایط و موقعیت‌های سخت عاملی تعیین‌کننده به‌شمار می‌آید (قمری و خوشنام، ۱۳۹۰). آرگایل (۲۰۰۱) بر این باور است که جنبه‌های مختلف خانواده از جمله همبستگی اعضای خانواده از تعیین‌کننده‌های شادکامی است؛ بنابراین عملکرد عمومی خانواده کارکرد اساسی‌تری است که تأثیرات خود را به‌شکلی پایدار و ثابت اعمال می‌کند و در سنین بالاتر و در دوران دانشجویی همراه فرد است. اثر معنادار عملکرد عمومی بر شادکامی در پژوهش‌های زاده‌محمدی و ملک‌خسروی (۱۳۸۵)، دبیری (۱۳۸۹)، قمری و خوشنام (۱۳۹۰)، طل، محبی، صادقی، یاسری، صبوری (۱۳۹۷)، بوتها و بویسن (۲۰۱۴) نیز تأیید شد؛ بنابراین با بهبود و ارتقای عملکرد خانواده، شادکامی نیز افزایش می‌یابد.

اثر منفی همراهی عاطفی بر شادکامی را می‌توان این‌گونه تبیین کرد که با توجه به ماهیت همراهی عاطفی که بر ظرفیت اعضای خانواده در پاسخ‌دادن به دو دسته هیجان‌های خوشایند و ناخوشایند تأکید می‌کند (رایان و همکاران، ۲۰۰۵)، به‌دلیل دوری دانشجویان خوابگاهی از والدینشان آن‌ها نمی‌توانند در همان لحظه‌ای که نیاز دارند، عواطف و هیجان‌های خود را ابراز کنند و اگر فرزندان توانایی ابراز عواطف و هیجان‌ها را نداشته باشند، شادکامی آن‌ها کاهش پیدا می‌کند. از طرفی ایرانیان کم‌وبیش فرهنگ جمع‌گرا دارند و ممکن است خانواده استرسی را که از دوری فرزندش دارد، به او منتقل کند و شاید همراهی عاطفی والدین بیشتر با هیجان‌های ناخوشایند، استرس و غم فرزندان‌شان همراه باشد و شادکامی آن‌ها را کاهش دهد.

نتایج ارزیابی فرضیه دوم حاکی از آن بود که نیازهای بنیادین روان‌شناختی در رابطه بین عملکرد خانواده با شادکامی میانجی‌گری می‌کند. نظریه خودتعیین‌گری مفروضه‌های مهمی درباره ماهیت بافت‌های اجتماعی مطرح می‌کند که نیاز برای خودمختاری، شایستگی و ارتباط را برآورده می‌کنند یا مانع برآورده‌شدن آن‌ها

می‌شوند. براساس نظریه خودتعیین‌گری، بافت اجتماعی بر میزان احساس فرد به خودمختاری، شایستگی و ارتباط با دیگران تأثیر می‌گذارد و برآورده شدن نیازهای اساسی روانی بر انگیزش، شناخت و رفتار اثر دارد (لواسانی، خضری‌آذر، صالح‌نجفی و مالکی، ۱۳۹۶)؛ برای مثال یافته‌های تیان، ژانگ و هیوینر (۲۰۱۸) نشان داد ارضای نیازهای روانی پایه شرایط لازم برای رشد روان‌شناختی، یکپارچگی و بهزیستی شخص را فراهم می‌سازد و زیربنای طیف گسترده‌ای از رفتارهای فرد را تبیین می‌کند. در تبیین میانجی‌گری متغیر ارتباط در میان مؤلفه نقش با شادکامی می‌توان بیان کرد، ادراک ارتباط نمایی از تأثیرات اجتماعی و به معنای ارتباط با کسانی است که برای فرد اهمیت دارند یا از او حمایت می‌کنند. این نیاز مربوط به پیوند با دیگران و دریافت حمایت از جانب افراد مهمی مانند رئیس، والدین، معلمان یا دوستان و همکاران است (روکا و گاگنی، ۲۰۰۸). هنگام بروز فشار روحی، خانواده می‌تواند فرد را حمایت کند و استرس او را کاهش دهد؛ به همین دلیل خانواده با ایفای نقش مناسب و به‌موقع نیاز به ارتباط فرد را ارضا کند و از تنش‌های فرد بکاهد. درمقابل فرد از حمایتی که دریافت می‌کند، دلگرم می‌شود و شادکامی‌اش افزایش می‌یابد. در تبیین نقش میانجی‌گری خودمختاری در رابطه میان عملکرد خانواده با شادکامی می‌توان گفت با توجه به ماهیت خودمختاری، اینکه فرد چقدر قادر است نیاز خود را به خودمختاری فعال و آن را ارضا کند، به این بستگی دارد که روابط و محیط او تا چه اندازه‌ای حمایت‌کننده هستند (ریو، ۱۳۹۶). براساس تعریف خودمختاری می‌توان گفت ارتباط صمیمانه و پذیرش متقابل، موجب افزایش خودمختاری می‌شود (اوردان و اسکونفلدر، ۲۰۰۶) و به‌دنبال آن ارضای نیاز به خودمختاری نیز موجب افزایش شادکامی می‌شود. همچنین این یافته با نتایج پژوهش گرجی (۱۳۹۵)، سپماز و همکاران (۲۰۱۲)، جانگ، کیم و ریو (۲۰۱۶) هم‌سوئی دارد.

درباره تبیین نقش ارضای نیاز به شایستگی در رابطه با افزایش شادکامی، فیلاک و شلدون (۲۰۰۳) اشاره می‌کنند شایستگی هنگامی دیده می‌شود که فرد تکالیف چالش‌برانگیزی برعهده بگیرد و بر آن تسلط یابد. حمایت از شایستگی به معنای افزایش اعتمادبه‌نفس دانش‌آموز برای توانایی‌اش در غلبه بر چالش‌ها و فراهم کردن نظارت مؤثر و ارائه بازخورد به اوست. ادراک شایستگی به معنای توانایی فرد برای انجام وظایف است و اینکه توانایی فرد تا چه حد در رسیدن او به اهداف موردنظر، نقش دارد (بایوئر و مولدر، ۲۰۰۶). این نیاز هنگامی ارضا می‌شود که خود فرد این تجربه را به‌دست آورد که در ایجاد پیامدهای خاص تواناست (کانل، ۱۹۹۰ به نقل از شاه‌علی، ۱۳۹۴)؛ بنابراین خانواده با فراهم کردن فرصت ابراز استقلال و احساس کنترل برای فرزندان‌شان می‌توانند نیاز به شایستگی آن‌ها را ارضا کنند و از این طریق شادکامی آن‌ها را نیز افزایش دهند. محدودبودن پژوهش‌ها و با توجه به اینکه روکا و گاگنی (۲۰۰۸) ادراک شایستگی را شبیه خودکارآمدی بندورا (۱۹۷۸) می‌دانند که به‌معنای قضاوت فرد درباره توانایی انجام یک عمل مشخص است، برای تبیین از پژوهش‌های مربوط به خودکارآمدی نیز استفاده شد.

فرخی و سبزی (۱۳۹۴) در پژوهشی نشان دادند ارتباط مطلوب در خانواده، زمینه‌های تعامل بیشتر را

برای اعضای فراهم می‌کند، فضای عاطفی خانواده را غنا می‌بخشد و فرزندان، توانایی ابراز عواطف و هیجان‌ها را به‌دست می‌آورند و احساس می‌کنند مورد پذیرش والدین هستند. از سوی دیگر، خانواده با بهره‌گیری از فرزندان در تصمیم‌گیری‌ها و فراهم کردن فرصت ابراز وجود و استقلال برای آن‌ها موجب رشد بسیاری از توانایی‌های فردی و به‌تبع آن افزایش شادکامی فرزندان می‌شود. نتایج پژوهش‌های رشیدی‌کوچی، نجفی و محمدی‌فر (۱۳۹۶) و صفایی (۱۳۹۱) نیز نقش میانجی‌گری متغیر شایستگی و خودکارآمدی در رابطه بین خانواده و شادکامی را تأیید می‌کنند. نتایج این پژوهش بیان می‌کند هرچه خانواده‌ها عملکرد بهتری داشته باشند، حل مسئله به‌طور مناسب اتفاق می‌افتد، نقش‌ها و مسئولیت‌ها روشن، واضح و انعطاف‌پذیر هستند، همراهی عاطفی و نظارت مناسب وجود دارد و تعارض‌ها مطرح و حل‌وفصل می‌شوند (قمری و خوشنام، ۱۳۹۰). به‌دلیل اهمیتی که شادکامی در زندگی روزانه تحصیلی و سازگاری دانشجویان خوابگاهی دارد، پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آینده به مطالعه بیشتر عوامل پیش‌آیند اثرگذار بر آن و نیز پیامدهای این سازه در زندگی دانشجویان و دیگر گروه‌های آموزشی جامعه پرداخته شود. درباره محدودیت‌های پژوهش باید به این نکته توجه داشت که به‌دلیل ماهیت همبستگی لازم است در استنباط علی احتیاط کرد. دوم اینکه نمونه موردنظر دانشجویان مقطع کارشناسی بودند و در تعمیم نتایج به مقاطع دیگر این موضوع را مدنظر قرار داد. در نتیجه‌گیری نهایی این پژوهش می‌توان گفت خانواده می‌تواند با ایفای نقش مناسب و به‌موقع، نیازهای روان‌شناختی فرزندان را ارضا کند و از آن طریق شادکامی آن‌ها را افزایش دهد.

منابع

- بیرامی، م.، هاشمی، ت.، علائی، پ.، و عبدالهی عدلی‌انصار، و. (۱۳۸۸). عوامل جمعیت‌شناختی، دینداری با تکیه بر اسلام و عملکرد خانواده در پیش‌بینی شادکامی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی تبریز. *نشریه تحقیقات علوم رفتاری*. ۱/۹، ۴۳-۳۳.
- بیات، م. (۱۳۹۶). رابطه الگوهای ارتباطی خانواده و سبک‌های دلستگی با شادکامی دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی واحد اندیمشک. *فصلنامه علمی-پژوهشی زن و فرهنگ*. ۳۱/۸، ۹۱-۱۰۲.
- چاوشی، م. س.، یزدی، س. م.، و حسینیان، س. (۱۳۹۷). تدوین الگوی بومی خانواده شادی‌محور با استفاده از نظریه‌مبنایی. *فصلنامه فرهنگی-تربیتی زنان و خانواده*. ۱۳/۴۴، ۷-۲۶.
- دبیری، س. (۱۳۸۹). تدوین مدل پیش‌بین شادکامی براساس عزت‌نفس، شخصیت و سبک‌های فرزندپروری در دانشجویان دانشگاه علامه طباطبایی. *پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته سنجش و اندازه‌گیری*. دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه علامه طباطبایی تهران.
- دهشیری، غ.، اکبری بلوطبندگان، ا.، نجفی، م.، و مقدم‌زاده، ع. (۱۳۹۴). خصوصیات روان‌سنجی فرم کوتاه پرسشنامه شادکامی آکسفورد در دانشجویان. *فصلنامه مطالعات اندازه‌گیری و ارزشیابی آموزشی*. ۱۲/۵، ۹-۲۶.
- رحیمی‌نژاد، ع.، و پاک‌نژاد، م. (۱۳۹۳). رابطه عملکرد خانواده و نیازهای روان‌شناختی با سلامت روانی نوجوانان. *فصلنامه خانواده‌پژوهی*. ۱۰/۳۷، ۹۹-۱۱۱.

- رشیدی کوچی، ف.، نجفی، م.، و محمدی فر، م. ع. (۱۳۹۶). نقش سرمایه‌های روان‌شناختی مثبت و عملکرد خانواده در پیش‌بینی شادکامی. *پژوهشنامه روان‌شناسی مثبت*. ۲(۳)، ۷۹-۹۵.
- ریو، ج. م. (۱۳۹۶). *انگیزش و هیجان*. ترجمه یحیی سیدمحمدی. تهران: نشر ویرایش.
- زاده‌محمدی، ع.، و ملک‌خسروی، غ. (۱۳۸۵). بررسی مقدماتی ویژگی‌های روان‌سنجی و اعتباریابی مقیاس سنجش کارکرد خانواده (FAD). *فصلنامه خانواده‌پژوهی*. ۲(۵)، ۸۹-۶۹.
- سعیدی، ع. ا.، و اسماعیل‌زاده، خ. (۱۳۸۹). بررسی مسائل و مشکلات خوابگاه‌های دانشجویان دختر دانشگاه‌های دولتی در شهر تهران. *نشریه زن و بهداشت*. ۱(۱)، ۸۸-۴۳.
- شاه‌علی، ن. (۱۳۹۴). بررسی رابطه ساختاری نیازهای اساسی روان‌شناختی، خودتنظیمی انگیزشی، درگیری تحصیلی با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دختر سوم دبیرستان و پیش‌دانشگاهی شهرستان چهرم. *پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته روان‌شناسی تربیتی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه خوارزمی تهران*.
- صفایی، س. (۱۳۹۱). بررسی نقش واسطه‌گری نیازهای روان‌شناختی بنیادی در رابطه بین الگوهای ارتباطی خانواده، شادکامی و احساس تنهایی. *پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته روان‌شناسی تربیتی، دانشکده علوم تربیتی دانشگاه شیراز، ایران*.
- صالح‌زاده، م.، فلاحتی، م.، و رحیمی، م. (۱۳۹۶). نقش عملکرد خانواده، دلبستگی به همسالان و عملکرد تحصیلی در پیش‌بینی شادکامی دختران نوجوان. *پژوهشنامه روان‌شناسی مثبت*. ۲(۴)، ۷۸-۶۵.
- صلحی، م.، و ایراندوست، س. ف. (۱۳۹۶). تحلیل کیفی تجربه دانشجویان از شادکامی: یک مطالعه پدیدارشناسی. *مجله تحقیقات کیفی در علوم سلامت*. ۶(۲)، ۱۸۰-۱۷۰.
- طل، آ.، محبی، ب.، صادقی، ر.، یاسری، م.، و صبوری، م. (۱۳۹۷). بررسی عوامل مؤثر بر رفتارهای ارتقادهنده سلامت و شادکامی در زنان. *مجله علوم پزشکی رازی*. ۲۵(۱۶۹)، ۲۲-۱۱.
- طهرانی‌مقدم، ح.، و شریعت‌باقری، م. م. (۱۳۹۷). ارتباط عملکرد خانواده با مسئولیت‌پذیری و ارضای نیازهای روانی پایه دانش‌آموزان پسر دبیرستانی. *فصلنامه خانواده‌پژوهی*. ۱۴(۵۴)، ۲۳۵-۲۲۱.
- عبداللهی، ع.، و طاهری، آ. (۱۳۹۸). *مدلسازی معادلات ساختاری به کمک نرم‌افزار اموس*. تهران: انتشارات جهاد دانشگاهی.
- فرخی، ا.، و سبزی، ن. (۱۳۹۴). شادکامی و ادراک الگوهای ارتباطی خانواده و نقش واسطه‌ای سرمایه روان‌شناختی. *نشریه روان‌شناسی تحولی: روان‌شناسان ایرانی*. ۱۱(۴۳)، ۳۲۳-۳۱۳.
- قمری، م.، و خوشنام، ا. ح. (۱۳۹۰). بررسی رابطه عملکرد خانواده اصلی و کیفیت زندگی در بین دانشجویان. *فصلنامه خانواده‌پژوهی*. ۷(۲۱)، ۳۵۴-۳۴۳.
- قاسمی، م. (۱۳۹۵). فراتحلیل عوامل فردی مؤثر بر شادکامی. *پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته روان‌شناسی تربیتی، دانشکده علوم انسانی دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی تهران*.
- کرمی‌نوری، ر.، مکرری، آ.، محمدی‌فر، م.، و یزدانی، ا. (۱۳۸۱). مطالعه عوامل مؤثر بر احساس شادی و بهزیستی در دانشجویان دانشگاه تهران. *مجله روان‌شناسی و علوم تربیتی*. ۳۲(۱)، ۴۱-۳.
- کشاورز، ا.، و وفاییان، م. (۱۳۸۶). بررسی عوامل تأثیرگذار بر میزان شادکامی. *نشریه روان‌شناسی کاربردی*. ۲(۵)، ۶۲-۵۱.

گرچی، م. (۱۳۹۵). پیش‌بینی بهزیستی روان‌شناختی دانشجویان براساس نیازهای بنیادین روان‌شناختی و کمال‌گرایی. *پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته روان‌شناسی عمومی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه علامه طباطبائی تهران.*

لواسانی، م. غ.، خضری‌آذر، ه.، صالح‌نجفی، م.، و مالکی، ا. (۱۳۹۶). الگوی ساختاری روابط بین نیازهای اساسی روان‌شناختی، انگیزش تحصیلی و درگیری تحصیلی در زبان انگلیسی. *فصلنامه روان‌شناسی تربیتی*. ۱۳(۴۳)، ۵۳-۳۵.

یوسفی، ن. (۱۳۹۱). بررسی شاخص‌های روان‌سنجی مقیاس‌های شیوه‌سنجش خانوادگی مک‌مستر. *فصلنامه اندازه‌گیری تربیتی*. ۲(۷)، ۹۱-۱۲۰.

یعقوبیان، ف.، کجیاف، م. ب.، و قمرانی، ا. (۱۳۹۲). اثربخشی آموزش گروهی مؤلفه‌های شناخت و عمل به وظایف دینی بر ارتقای شادی. *نشریه آموزش پرستاری*. ۲(۳)، ۶۸-۷۷.

References

- Argyle, M. (1987). *The psychology of happiness*. London: Routledge.
- Argyle, M., Martin, M., & Lu, L. (1995). *Testing for Stress and Happiness: The Role of Social and Cognitive Factors*. In C. D. Spielberger, & I. G. Sarason (Eds.), *Stress and Emotion* (pp. 173-187). Washington DC: Taylor & Francis.
- Argyle, M. (2001). *The psychology of happiness* (Rev. ed), East Sussex, Great Britain: Rortledge.
- Bauer, J., & Mulder, R. H. (2006). Upward feedback and its contribution to employees' feeling of self-determination. *Journal of Workplace Learning*, 18(7/8), 508-521.
- Botha, F., & Booyesen, F. (2014). Family functioning and life satisfaction and happiness in South African households. *Social Indicators Research*, 119(1), 163-182. 3.
- Cruise, S.M., Lewis, C.A., & Guckin, C.M. (2006). Internal consistency, reliability, and temporal stability of the Oxford happiness questionnaire short-form: Test-retest data over two weeks. *Social Behavior and Personality: an International Journal*, 34(2), 123-2.
- Diener, E. (1984). Subjective well-being. *Psychological Bulletin*, 95(3), 542-575.
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1985). *Intrinsic motivation and self-determination in human behavior*. New York: Springer.
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The "wha" and "why" of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry*, 11(4), 227-268.
- Epstein, N. B. Baldwin. L. M., & Bishop, D. S. (1983). The Macmaster model of family assessment device. *Journal of Marital and Family Therapy*. 9(2), 171-180.
- Filak, V. F., & Sheldon, K. N. (2003). Student psychological need satisfaction and college teacher-course evaluations. *Educational psychology*. 23(3), 235-480.
- Freed, R. D., Rubenstein, L. M., Daryanani, I., Obino, T. M & Alloy, L. B. (2016). The relationship between family functioning and adolescent depressive symptoms:

- the role of emotional clarity. *Journal of Youth and Adolescence*, 45(3), 505-519.
- Guardia, G. J., Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). Within person variation in security of attachment: A self theory perspective on attachment, Need Fulfillment and wellbeing. *Journal of personality and social psychology*, 79(3), 367- 384.
- Ghamari, M. (2012). Family function and depression, anxiety and somatization among college students. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*. 2(5), 101-105.
- Gray, R. S., Chamratrithirong, A., Pattaravanich, U., & Prasartkul, P. (2013). Happiness among Adolescent Students in Thailand: Family and Non-Family Factors. *Social Indicators Research*, 110(2), 703–71.
- Hills, P., Argyle, M. (2002). The Oxford Happiness Questionnaire: A Compact Scale for Measurement Psychological Well Being. *Personality and Individual Differences*, 33, 1073-1082.
- Jang, H., Kim, E. J., & Reeve, J. (2016). Why students become more engaged or more disengaged during the semester: A self-determination theory dual-process model. *Learning and Instruction*, 43(3), 27-38.
- Krapp, A. (2005). Basic needs and the Development of interest and intrinsic motivational orientations. *Learning and Instruction*. 15(5), 381-395.
- Kline, R. B. (2005). *Methodology in the social sciences. Principles and practice of structural equation modeling (2nd ed.)*. Guilford New York
- Kumar, M., & Tiwari, P. S. N. (2016). Structural Influence of Family on Religious Orientation: Quality of Life and Happiness. *International Journal of Applied Psychology*, 6(4), 94-99.
- Miller, I.W., Ryan, C.E., Kietner, G.I., Bishop, D.S., & Epstein, N.B. (2000). The McMaster approach to families: Theory, assessment, treatment and research. *Journal of Family Therapy*, 22(2), 168-189.
- Mark, D., Holder, M., & Goleman, B. (200⁹). The contribution of social Relationship to children, happiness. *Journal Happiness Studies*. 10(3), 329-349.
- Malmivoara, L.U., & Lehtoo, J.E. (2013). Social factors explaining children's subjective happiness and Depressive symptoms. *Social Indicators Research*, 111(2), 603-615.
- Mousavi moghadam, S.R., Cheraghi, F., Seyedi, M., & Dousti, R. (2016). Examine the Relationship Between Happiness and Practices of Parenting with Conduct Disorders of Children. *Research Journal of Medical Sciences*, 10(4), 227-231.
- Ryan, C. E., Epstein. N, B., Keitner, G. I., Miller, I. W., & Bishop, D. S. (2005). *Evaluating and Treating Families: The McMaster pproach*. Routledge, New York, NY, 340 pages.
- Roca, J. C., & Gagne, M. (2008). Understanding e-learning continuance intention in the workplace: A self-determination theory perspective. *Computers in Human Behavior*. 24(4), 1585–1604.
- Seligman, M. E. P. (2002). *Authentic happiness: using the new positive psychology to realize your potential for lasting fulfillment*. New York: free press.
- Sapmaz, F., Doğan, T., Sapmaz, S., Temizel, S., & DilekTel, F. (2012). Examining

- Predictive Role of Psychological Need Satisfaction on Happiness in terms of Self-Determination Theory. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. 55(4), 861-868.
- Tian, L., Zhang, X., & Huebner, E. S. (2018). The effects of satisfaction of basic psychological needs at school on children's prosocial behavior and antisocial behavior: The mediating role of school satisfaction. *Frontiers in Psychology*, 9, 548.
- Urdan, T., & Schoenfelder, E. (2006). Classroom effects on student motivation: Goal structures, social relationships, and competence beliefs. *Journal of School Psychology*. 44(5), 331-349.

